Lietas arhīva Nr. A42-00715-20/46
ECLI:LV:ADRJVTN:2020:0107.A420245919.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2020. gada 7. janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Pone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz pieteicējas SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2019. gada 26. jūlija lēmuma Nr.30.3-22.11/3454 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2018. gada 8. jūnijā pieteicēja reģistrējusies Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – Dienests) kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2019. gada 24. jūnijam) subjekts un paziņojusi Dienestam savus darbības veidus: transportlīdzekļu tirdzniecība, starpniecība transportlīdzekļu tirdzniecībā un nekustamā īpašuma tirdzniecība.

2019. gada 2. aprīlī Dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes amatpersonas uzsākušas Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildes pārbaudi pieteicējai. Par veikto pārbaudi 2019. gada 2. aprīlī sastādīts akts Nr. 12.2-4/4 (*lietas 21. - 25. lapa*), kas 2019. gada 4. aprīlī nosūtīts pieteicējai, un 2019. gada 23. aprīlī sastādīts akta Nr. 12.2-4/4 turpinājums (*lietas 27. - 30. lapa*), kas 2019. gada 24. aprīlī nosūtīts pieteicējai (*lietas 31.lapa*).

Ar Dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes direktores 2019. gada 29. maija lēmumu Nr.30.8-12.1/837, pamatojoties uz Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2019. gada 28. jūnijam) 46. panta pirmās daļas 3. un 6. punktu, 77. panta pirmo daļu, 78. panta pirmās daļas 3. punktu pieteicējai piemērota soda nauda 5000 *euro* (*lietas 34. – 37. lapa*).

Pieteicēja Dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes direktores 2019. gada 29. maija lēmumu Nr.30.8-12.1/837 daļā apstrīdējusi, lūdzot atcelt piemēroto soda naudu, piemērojot soda naudu 1500 *euro* apmērā (*lietas 38. – 43. lapa*).

Ar Dienesta ģenerāldirektores 2019. gada 26. jūlija lēmumu Nr. 30.3-22.11/3454 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts (*lietas 14. – 20. lapa*).

[2] Pieteicēja, nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, vērsās ar pieteikumu tiesā, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja sūdzībā Dienesta ģenerāldirektorei atzina savu pārkāpumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildē, vienlaicīgi norādot arī uz objektīviem apsvērumiem, kuru dēļ pieteicēja ne tikai pilnībā nevarēja izprast savus pienākumus Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildē, bet arī savu veikto rīcību atklāto pārkāpumu novēršanā un sadarbošanos ar kontroles un uzraudzības iestādēm. Neskatoties uz sūdzībā norādīto, Dienests nav pēc būtības izvērtējis pieteicējas rīcības motīvus un iemeslus, kuru dēļ pārkāpumi par automašīnu pircēju identificēšanu un neziņošanu par aizdomīgajiem darījumiem notika. Tāpat nav veikti lietderības apsvērumi piemērotās sodas naudas apmēra noteikšanā.

[2.2] Administratīvā procesa likumā noteiktais objektīvās izmeklēšanas princips ir attiecināms arī uz iestādi. No objektīvās izmeklēšanas principa satura un būtības izriet, ka iestādei (šajā gadījumā – Dienestam) ir pienākums norādīt privātpersonai, ka, piemēram, ar tās iesniegtajiem dokumentiem nav pietiekami lēmuma pieņemšanai vai arī, no iesniegto dokumentu satura var secināt, ka lēmums būs negatīvs. Šādos gadījumos iestādei būtu jānorāda privātpersonai, kādi tieši dokumenti trūkst, un kādā veidā privātpersonai būtu iespējams savu kļūdu labot.

Administratīvā procesa likuma 14.[1] pantā nostiprinātais procesuālā taisnīguma princips paredz, ka iestāde un tiesa, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus.

Ņemot vērā Dienesta amatpersonu norādījumus, pieteicēja 2019. gada 26. aprīlī iesniedza Dienestā paskaidrojumus par konstatētajiem pārkāpumiem, kā arī iesniedza Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam (šobrīd Finanšu izlūkošanas dienests) ziņojumus par pārbaudes aktā norādītajām personām un to veiktajiem darījumiem.

Neskatoties uz minēto, Dienests šo pieteicējas rīcību nav vērtējis kā attaisnojošu vai vismaz vainu mazinošu. Tā vietā pārsūdzētajā lēmumā ir norādīts, ka no pieteicējas jau sākotnēji bija sagaidāma savlaicīga ziņojumu sniegšana un tamdēļ vien, ka pieteicēja šos ziņojumus ir iesniegusi vēlāk, to nevar vērtēt kā attaisnojošu vai vainu mazinošu apstākli.

[2.3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62. panta pirmajā daļā noteikto, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta viedokli un argumentus šajā lietā.

Tiesu praksē atzīts, ka uzklausīšanas pienākums nav ievērots, ja Dienests, izskatot pieteicēja iesniegumu, nevērtē pieteicēja argumentus un nedod atbildes uz tiem.

Konkrētajā gadījumā pieteicējas 2019. gada 26. aprīļa paskaidrojumi pie pārbaudes akta tika sagatavoti, balstoties uz Dienesta amatpersonu mutiskajiem apgalvojumiem, ka lēmums par piemērojamo sodu tiks pieņemts atsevišķi un pieteicējai vēl būs iespēja izteikt savu viedokli par piemērojamo sankciju un šīs sankcijas apmēru. Neskatoties uz minēto, pieteicēja vairāk netika aicināta izteikt savu viedokli par piemērojamās soda naudas apmēru un tika sodīta ar soda naudu 5000 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Dienesta informatīvo materiālu „Informācija par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektiem piemērotajām sankcijām" pieteicējai piemērotā soda nauda ir ievērojami lielāka, nekā Dienests to piemērojis citiem

komersantiem par līdzīgiem pārkāpumiem.

Ņemot vērā minēto, pieteicējai nav tikusi dota arī iespēja izteikt viedokli par piemērotās soda naudas apmēru situācijā, kad tā ievērojami pārsniedz citiem komersantiem piemērotās soda naudas apmēru pat par daudzkārt būtiskākiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma pārkāpumiem.

[2.4] Savā sūdzībā Dienesta ģenerāldirektorei pieteicēja uzvēra, ka grūtības Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildē radīja arī savstarpēji pretrunīgās likumā un Ministru kabineta noteikumos noteiktās skaidras naudas darījumu summas, pie kurām veicama klienta identifikācija un ziņošana par aizdomīgu darījumu. Proti, atbilstoši 2017. gada 14. novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.674 „Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.674) 5.1.3. apakšpunktam, lielākajai daļai Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektu bija pienākums ziņot Kontroles dienestam par gadījumu, kur klienta veiktais skaidras naudas darījums, kura apmērs ir ekvivalents 10 000 *euro* vai vairāk. Tajā pat laikā attiecībā uz aģentiem vai starpniekiem darījumos ar nekustamo īpašumu, izložu un azartspēļu organizētājiem, transportlīdzekļu, kultūras pieminekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu vai cita veida preču tirgotājiem un tirdzniecības starpniekiem, kā arī ārvalstu valūtas tirgotājiem, šis darījumu slieksnis ir noteikts 5 000 *euro* apmērā (Noteikumu Nr.674 5.2. - 5.4. apakšpunktus).

Ņemot vērā to, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 3. panta pirmās daļas 9. punkts uzlika par pienākumu automašīnu tirgotājam kļūt par likuma subjektu tikai tad, ja klients maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā, rodas šaubas par Noteikumos Nr.674 noteikto ziņošanas slieksni par aizdomīgu darījumu. Proti, attiecībā uz automašīnu tirgotājiem šis ziņošanas slieksnis par klienta veiktu skaidras naudas darījumu ir zemāks nekā slieksnis, ko Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums nosaka kā pamatu kļūšanai par likuma subjektu. Sekojoši, ja vien automašīnu tirgotājs nepārdod nevienu automašīnu par summu lielāku kā 10 000 *euro*, tad tas pat var nereģistrēties kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekts. Attiecīgi arī šāds automašīnu tirgotājs nesniegtu ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem, ja, piemēram, klients būtu veicis automašīnas iegādi skaidrā naudā par summu 7000 *euro*.

Iepriekšējā ziņošanas kārtība, kas bija noteikta ar Ministru kabineta 2008. gada 2. decembra noteikumiem Nr.1071 „Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" (turpmāk – Noteikumi Nr.1071) paredzēja sniegt ziņojumus par klienta veiktajiem skaidras naudas darījumiem, ja attiecībā uz komersantiem, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu tirdzniecību vai tās starpniecību, - klients, iegādājoties transportlīdzekli, vienā vai vairākās reizēs norēķinās skaidrā naudā par summu 30 000 *euro* un vairāk (noteikumu Nr.1071 8.12. apakšpunktu).

Ņemot vērā Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9. panta pirmajā daļā noteikto ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhiju, Noteikumos Nr.1071 noteiktie ziņošanas sliekšņi attiecībā uz automašīnu tirgotājiem bija loģiski un saprotami. Tas ir, ziņojumi tika sniegti par tādiem darījumiem, kas pārsniedza robežu, no kuras komersants kļuva par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektu. Savukārt šobrīd spēkā esošā ziņošanas kārtība, cik tālu tā attiecas uz automašīnu tirgotājiem, nav loģiska un pamatota, jo tā paredz sniegt ziņojumus arī par tādiem klientiem, kuru izpēte nemaz nebūtu veicama Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas likuma izpratnē.

Tādējādi Dienestam arī vajadzēja ņemt vērā, ka kopumā pieteicējas pieļautie pārkāpumi nav radījuši paliekošas sekas vai riskus, ka tieši šajos darījumos ir notikusi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija. Tāpat arī Dienestam vajadzēja ņemt vērā to, ka Noteikumos Nr.674 noteiktais ziņošanas slieksnis automašīnu tirgotājam par klienta veiktu skaidras naudas darījumu ir zemāks nekā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteiktas slieksnis likuma subjekta statusam, kas kopumā ir radījis grūtības normatīvo aktu piemērošanā praksē.

Dienestam bija pienākums laikus ziņot likumdevējam par šādu situāciju eksistenci, lai aicinātu likumdevēju grozīt normatīvos aktus. Tajā pat laikā Dienests to nav darījis, tādā veidā turpinot pieļaut dažādu tiesību normu iztulkošanas praksi, kas tā rezultātā ir novedusi pie Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma pārkāpuma un soda naudas piemērošanas pieteicējai.

[2.5] Lemjot par soda nauda piemērošanu, Dienestam bija jāpiemēro Administratīvā procesa likuma 65. - 66. panta nosacījumi.

Dienestam, tieši atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 66. panta pirmās daļas kritērijiem, bija pienākums rūpīgi apsvērt: 1) ierobežojuma nepieciešamību sabiedrības interešu nodrošināšanai; 2) ierobežojuma piemērotību mērķa sasniegšanai; 3) ierobežojuma vajadzību – vai mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo pieteicēja tiesības un tiesiskās intereses; 4) ierobežojuma atbilstību – salīdzināt privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu.

Administratīvā procesa likuma 66. pantā iestrādātās vadlīnijas samērīguma principa ievērošanai ir būtiskas, un, ja tiek atzīts, ka ierobežojums neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tas neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesisks. Lai gan pārsūdzētajā lēmumā, ir teikts, ka iestāde ir ņēmusi vērā visus lietderības apsvērumus, lai noteiktu piemērojamās soda naudas apmēru tieši 5000 *euro* apmērā, faktiski lēmums nesatur nekādu izvērtējumu par soda naudas apmēru. Attiecīgi, lai gan pieteicēja sākotnēji bija lūgusi grozīt piemērotās soda naudas apmēru, to samazinot, šobrīd pieteicējai ir pamats lūgt tiesu pilnā apmērā atcelt pārsūdzēto lēmumu.

Pārsūdzētajā lēmumā arī nav ņemts vērā tas, ka pieteicējas klienti, uz kuru veiktajiem skaidras naudas darījumiem ir norādīts sākotnējā lēmumā, ir pārsnieguši skaidras naudas darījumu limitus par nelielām summām. Proti, šīs summas katrā gadījumā kopumā nepārsniedz 1500 *euro* virs Noteikumos Nr.674 noteiktā sliekšņa ziņojuma sniegšanai par aizdomīgu darījumu. Tikai vienā gadījumā divas fiziskās personas kopumā ir samaksājušas skaidrā naudā par automašīnu 11 000 *euro*, savukārt pārējos gadījumos automašīnas cena nav pārsniegusi 6500 *euro*. Dienests nav arī konstatējis, ka šie darījumi būtu saistāmi ar sevišķi augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas risku vai kā citādu būtu sevišķi aizdomīgi un to, ka ziņojumu savlaicīga neiesniegšana būtu radījusi smagas sekas vai kādai personai palīdzējusi izvairīties no likumā noteiktās atbildības.

Konkrētajā gadījumā ir konstatējams acīmredzams nesamērīgums starp piemērotās soda naudas apmēru – pieteicējai uzlikto ierobežojumu – un sabiedrībai gūto labumu. Ir jāuzsver, ka pieteicēja vienpersoniski nevar būt atbildīga par citu komersantu rīcību Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildē, tādēļ arī liela naudas soda piemērošana nevar būt pašmērķis lai tādā veidā ietekmētu citus Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektus. Tomēr, tā vietā lai veiktu saprātīgus un pamatotus lietderības apsvērumus par piemērotās soda naudas atbilstību tieši pieteicējas pārkāpumam, pārsūdzētā lēmuma 11. lapas 3. rindkopā ir norādīts: „Ar apstrīdēto lēmumu iesniedzējai piemērotā soda nauda 5000,00 EUR apmērā ir nepieciešama, lai veicinātu iesniedzējai, kā arī citiem likuma subjektiem NILLTFN likumā noteikto pienākumu efektīvu izpildi, tādējādi samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas."

Tādējādi Dienests atzīst, ka soda nauda šādā apmērā ir piemērota tāpēc, lai ietekmētu citas personas, ne tikai pašu pieteicēju. Šāds apgalvojums vien jau ir par pamatu atzīt, ka piemērotais sods ir netaisnīgs, jo sodu var saistīt tikai ar konkrētās personas nodarījumu kaut vai tikai tamdēļ, ka Latvijas tiesību sistēmā nepastāv kolektīva atbildība par kādas citas personas nodarījumu.

Kā vairākkārtīgi savos spriedumos norādījusi gan Satversmes tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa, jebkuram tiesību ierobežojumam jāsasniedz noteikts mērķis. Ja ar šo ierobežojumu mērķi nevar sasniegt, tas uzskatāms par neproporcionālu. Tādējādi, kā to vairākos spriedumos ir norādījis Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, soda uzlikšana, nekonstatējot vainu vispār, pārkāpj proporcionalitātes principu.

[3] Dienests tiesā iesniegtajos paskaidrojumos norāda, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem un turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Dienesta Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes amatpersonas 2019. gada 2. aprīlī uzsāka pieteicējas Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (likuma redakcijā spēkā līdz 2019.gada 30.jūnijam) prasību izpildes pārbaudi.

Par pārbaudē konstatētajiem faktiem un pārkāpumiem tika sastādīts pārbaudes akts Nr.12.2-4/4, kura eksemplārs izsniegts pieteicējai. Pieteicēja iesniedza Dienestā paskaidrojumu, kurā norādīja savu viedokli un argumentus. Pieteicējas paskaidrojums tika izvērtēts administratīvajā procesā un pieteicējas argumenti ietverti sākotnējā lēmumā. Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu. Iesniegumā pieteicēja norādīja apstrīdēšanas motīvus un pamatojumu. Pārsūdzētajā lēmumā izvērtēti pieteicējas apstrīdēšanas motīvi un pamatojumi kopsakarā ar lietas materiāliem, kā arī norādīti argumenti un paskaidrojumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma normu piemērošanai.

Ņemot vērā minēto, Dienests ir ievērojis Administratīvā procesa likumā noteiktās prasības un izpildījis administratīvā procesa principus.

[3.2] Izdodot pārsūdzēto lēmumu, Dienests ir izvērtējis Administratīvā procesa likuma 66. pantā norādītos lietderības apsvērumus (nepieciešamība, piemērotība, vajadzība un atbilstība) un konstatējis, ka lēmuma pieņemšana par soda naudas piemērošanu 5 000 *euro* apmērā ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstoša.

Dienesta ieskatā, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi nepieļaut un samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas iespējas, ir lietderīgi piemērot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 78. panta pirmās daļas 3. punktā minēto sankciju – uzlikt 5 000 *euro* soda naudu.

Dienests uzskata, ka minētais lēmums ir piemērots, pamatojoties uz to samērīgumu un objektivitāti, kā arī balstās uz demokrātiskās iekārtas principu, jo minētā sankcija ir piemērojama, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, sabiedrības drošību un labklājību.

Ņemot vērā apstākli, ka likuma pārkāpuma sekas un būtisku interešu aizskārumu nav iespējams novērst, lai turpmāk nepieļautu iespējamu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu, Dienests nevar rīkoties citādi, kā vien izdot administratīvo aktu, ar kuru likuma subjektam tiek piemērota soda nauda, un šāda lēmuma pieņemšana ir nepieciešama.

Šajā administratīvajā aktā minēto mērķi nav iespējams sasniegt ar citiem tiesiskajiem līdzekļiem (administratīvā akta vajadzība), jo šajā lēmumā konstatētajos apstākļos pārējo Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 78. pantā pirmajā daļā ietverto sankciju, kas mazāk ierobežotu pieteicējas darbību, piemēram, pienākuma veikt noteiktu rīcību vai atturēties no tās vai brīdinājuma, piemērošana pieteicējai konkrētajā gadījumā nav lietderīga un nesasniedz ar šo administratīvo aktu noteikto mērķi novērst turpmākus pārkāpumus pieteicējas darbībā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā un panākt Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteikto prasību savlaicīgu izpildi, tādējādi nepieļaut un samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas iespējas.

Ievērojot piemērotās sankcijas samērīguma un objektivitātes izvērtējumu, pieteicējas sodīšana ar soda naudu atbilst sabiedrības būtiskām interesēm un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma mērķim, kas ir novērst nelegāli iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu.

Soda naudai jābūt atbilstošai un samērīgai ar pieteicējas pieļauto pārkāpumu, kā arī jākalpo kā preventīvam līdzeklim, lai pieteicēju un citas personas atturētu no līdzīgu pārkāpumu pieļaušanas nākotnē.

Samērīguma princips tiek piemērots lietderības apsvērumu ietvaros, kas ietverti Administratīvā procesa likuma 66. pantā. Lai administratīvo aktu uzskatītu par tiesisku, jābūt ievērotiem visiem šiem elementiem.

Dienests uzskata, ka lēmums atbilst minētajiem lietderības apsvērumiem, un līdz ar to uzskatāms par tiesisku un pieteicējai piemērota samērīga sankcija.

[3.3] Pārsūdzētajā lēmumā nav konstatēti pieteicējas pārkāpumi attiecībā uz ziņošanu par aizdomīgiem darījumiem. Pieteicēja neizpildīja pienākumu ziņot par neparastiem darījumiem.

Visiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektiem pienākumu nekavējoties ziņot par neparastiem darījumiem nosaka šis likums, savukārt Noteikumi Nr.674 nosaka kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem darījumiem un kuros uzskaitītas neparasta darījuma pazīmes.

Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 30. panta pirmās daļas 1. punktu likuma subjekta pienākums ir nekavējoties ziņot Kontroles dienestam par katru neparastu vai aizdomīgu darījumu. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, bet vēl nav iesaistīti darījumā vai tā mēģinājumā.

Atbilstoši Noteikumu Nr.674 2. punktam Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteiktie likuma subjekti atbilstoši likuma prasībām nekavējoties ziņo Kontroles dienestam par katru konsultētu, plānotu, pieteiktu, uzsāktu, atliktu, veiktu vai apstiprinātu neparastu darījumu.

Darījumu neparastuma pazīmes ir izsmeļoši uzskaitītas Noteikumu Nr.674 5. punktā. Līdz ar to konstatējot, ka darījums atbilst kādai no noteikumos uzskaitītajām neparastuma pazīmēm, likuma subjektiem par to nekavējoties ir jāziņo Kontroles dienestam, un nav jākonstatē vēl kādi citi papildu apstākļi.

Pieteicējai kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektam bija pienākums ievērot minēto regulējumu un Dienests nesaskata minētajā regulējumā pretrunas vai tiesību kolīzijas.

Ņemot vērā minēto, Dienests uzskata, ka nav vērtējams kā pamats sankciju nepiemērošanai pieteicējas arguments, ka ziņošanas kārtība, kura bija spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā, nav pamatota un nav loģiska.

Dienests norāda, ka saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11. panta pirmās daļas 5. punktu likuma subjekts veic klienta izpēti, ja darījums atbilst vismaz vienai no neparasta darījuma pazīmju sarakstā ietvertajām pazīmēm vai rodas aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai šo darbību mēģinājumu.

Līdz ar to, ja klienta veiktais darījums uzskatāms par neparastu, arī veicama klienta izpēte.

[3.4] Pieņemot lēmumu, tika izvērtēts apstāklis, ka subjekts pēc pārbaudes iesniedzis ziņojumus Kontroles dienestam un minētais apstāklis uzskatāms par subjekta sadarbošanos ar uzraudzības un kontroles institūciju.

Turklāt ziņojuma iesniegšana pēc vairāk kā četriem mēnešiem no neparasta darījuma veikšanas brīža neatbilst mērķim, kas ietverts tiesību normās par pienākumu nekavējoties sniegt ziņojumu.

Noteikumu Nr.674 projekta „Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" anotācijā norādīts, ka neparastu darījumu ziņošanas sistēma nodrošina nepieciešamo minimālo informācijas kopumu, lai

Kontroles dienestam būtu iespējams operatīvi veikt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumus (neparastu un aizdomīgu darījumu analīze, noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšana, informācijas sniegšana likumā noteiktajām institūcijām, rekomendācijas kredītiestādēm un citām institūcijām u.tml.).

Tāpat arī anotācijā norādīts, ka, aktualizējot neparasta darījuma pazīmju sarakstu (t.sk. samazinot robežsliekšņus), Kontroles dienesta rīcībā būs operatīvi pieejama informācija, kuru apstākļos, kad finanšu līdzekļu plūsmas ātrums ir būtiski palielinājies, varēs operatīvi izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanu novēršanas pasākumu īstenošanā (aizdomīgu darījumu analīze, noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšana, atbilžu sniegšana uz likumā noteikto institūciju pieprasījumiem).

Tādējādi subjekta pienākums ir nekavējoties un bez kavēšanās sniegt informāciju Kontroles dienestam, lai Kontroles dienests varētu operatīvi veikt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumus (neparastu un aizdomīgu darījumu analīze, noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšana, informācijas sniegšana likumā noteiktajām institūcijām, rekomendācijas kredītiestādēm un citām institūcijām u.tml.).

Ņemot vērā minēto, secināms, ka pieteicējas ziņošana par neparastiem darījumiem jau pēc pārbaudes pabeigšanas nevar nodrošināt nepieciešamo pasākumu operatīvu veikšanu un nevar novērst pārkāpuma radītās sekas.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 77. panta trešajā daļā paredzēti apstākļi, kuri vērtējami piemērojot sankciju.

Soda naudas apmēru nosaka arī citi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 77. pantā trešajā daļā noteikti apstākļi un konkrētajā situācijā pārējo būtisko apstākļu izvērtējums pamato soda naudas apmēru 5 000 *euro*.

Dienests, nosakot soda naudas apmēru, ņēmis vērā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 77. panta trešajā daļā noradītos būtiskos apstākļus, kuri konstatējami lietā, proti, pārkāpuma smagumu, ilgumu, sistemātiskumu un pieteicējas finansiālo stāvokli.

Pieteicējas pārkāpuma smagums – ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā ietverto regulējumu Latvijā izveidota ziņošanas sistēma par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem. Ziņošanas sistēmas pamats ir subjekta pienākums ziņot Kontroles dienestam par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem. Ziņošana par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem visā pasaulē tiek uzskatīta par vienu no galvenajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumiem. Ziņošanas sistēma nodrošina Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 2.pantā paredzētā mērķa sasniegšanu – novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā minētā mērķa sasniegšanai ir nodalīti likuma subjektu un kontroles un uzraudzības dienestiem veicamie pienākumi. Likuma subjekta pienākums atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 30. panta pirmās daļas 1. punktam ir nekavējoties informēt Kontroles dienestu par neparastiem darījumiem. Savukārt minētā dienesta pienākums ir šo informāciju izvērtēt un nepieciešamības gadījumā veikt nepieciešamos pasākumus likuma mērķa sasniegšanai. Tādējādi likuma subjektam, konstatējot neparastus darījumus, primāri par tiem ir jāziņo Kontroles dienestam.

Turklāt lietā arī konstatēti subjekta pārkāpumi attiecībā uz klientu izpētes veikšanu.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekta pienākums veikt klientu izpēti un uzraudzību, ir būtiska noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomas sastāvdaļa.

Ņemot vērā, ka pieteicēja pārkāpusi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteiktās būtiskās prasības un neizpildīja Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteikto pamata pienākumu, apgrūtinot likuma mērķa sasniegšanu, pieteicējas pārkāpums ir uzskatāms par smagu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē.

Pieteicējas pārkāpuma ilgums – lietā konstatēti klientu izpētes pārkāpumi pat kopš 2018. gada janvāra. Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja ilgstoši nav veikusi savu klientu identifikāciju un izpēti.

Tādējādi ilgstošā laika posmā pieteicēja pieļāvusi vairākus Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma pārkāpumus.

Pārkāpumu sistemātiskums – pārbaudē konstatēti vismaz pieci neparasti darījumi, kuri atbilst neparasta darījuma pazīmēm. Pieteicējas klienti veikuši neparastus darījumus piecu mēnešu periodā. Pieteicēja savlaicīgi neziņoja ne par vienu no klienta veiktajiem neparastiem darījumiem. Klientu izpētē konstatēti pārkāpumi attiecībā uz visiem pieteicējas klientiem, kuru veiktā darījuma apjoms ir 15 000 *euro* vai lielāks un atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasībām veicama klienta izpēte.

Ņemot vērā minēto, pieteicējas darbībā konstatējamas sistemātiskuma pazīmes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību neievērošanā.

Pieteicējas finansiālais stāvoklis (atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmēru vai atbildīgās juridiskās personas kopējo gada apgrozījumu un citus finansiālo stāvokli ietekmējošos faktorus) – pieteicējas neto apgrozījums tika izvērtēts kā būtisks apstāklis pieteicējas finansiālā stāvokļa noteikšanā.

Vērtējot arī pieteicējas 2018. gada neto apgrozījumu 821 813 *euro*, soda nauda 5 000 *euro* apmērā uzskatāma par samērīgu.

Ņemot vērā pieteicējas izdarīto pārkāpumu smagumu, ilgumu, sistemātiskumu un pieteicējas finansiālo stāvokli, secināms, ka pieteicējai uzliktā soda nauda 5000 *euro* apmērā ir lietderīga, atbilstoša izdarīto pārkāpumu raksturam un samērīga.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo un ceturto daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja vien par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē tiesu nav lūdzis pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts.

Izskatāmajā lietā pieteicēja nav lūgusi lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, līdz ar to lieta izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem konstatējams un lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir pieļāvusi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11. panta pirmās daļas, 11.[1] panta pirmās daļas, 18. panta pirmās un trešās daļas, 30. panta pirmās daļas 1. punkta, 37. panta otrās daļas un 37.[2] panta prasību pārkāpumu.

Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11. panta pirmās daļas 2. punkta „a" apakšpunktu, ja gadījuma rakstura darījuma summa ir 15 000 *euro* vai vairāk, likuma subjektam pirms šāda darījuma jāveic klienta izpēte.

Pārbaudē konstatēts, ka 2018. gada 27. septembrī, 2018. gada 7. novembrī, 2018. gada 5. decembrī, 2019. gada 24. janvārī un 2019. gada

8. martā pieteicēja veikusi darījumus ar privātpersonām par darījuma summu, kas pārsniedz 15 000 *euro*, tādēļ pirms attiecīgo darījumu noslēgšanas pieteicējai Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11.[1] pantā noteiktajā kārtībā bija jāveic klientu izpēte, saskaņā ar likuma 18. panta pirmo daļu minētā panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā jānoskaidro patiesā labuma guvējs, kā arī saskaņā ar likuma 37.[2] pantu jāveic izpētes dokumentēšana un noteiktu termiņu jāglabā šādi izpētes dokumenti (37. panta otrā daļa).

Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 20. panta pirmās daļas 2. punktu likuma subjekts pēc darījuma attiecību uzsākšanas vai veicot gadījuma rakstura darījumus, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu, pastāvīgi veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem.

Saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 30. panta pirmās daļas 1. punktu likuma subjektam ir pienākums nekavējoties ziņot Kontroles dienestam par katru neparastu vai aizdomīgu darījumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.674 5.2. apakšpunktu attiecībā uz likuma subjektiem, kas nodarbojas ar nekustamo īpašumu, transportlīdzekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu un to izstrādājumu, kultūras priekšmetu (tajā skaitā senlietu, mākslas un antikvāro priekšmetu) tirdzniecību vai starpniecību, par neparastu darījumu uzskatāms klienta veiktais skaidras naudas darījums, kura apmērs ir ekvivalents 5000 *euro* vai vairāk.

Pārbaudē konstatēts, ka 2018. gada 12. septembrī fiziska persona veikusi skaidras naudas iemaksu pieteicējas bankas kontā 6000 *euro*, 2018. gada 12. septembrī fiziska persona veikusi skaidras naudas iemaksu pieteicējas bankas kontā 5000 *euro*, 2018. gada 19. septembrī fiziska persona veikusi skaidras naudas iemaksu pieteicējas bankas kontā 6500 *euro,* 2018. gada 28. septembrī fiziska persona veikusi skaidras naudas iemaksu pieteicējas bankas kontā 6154 *euro,* 2019. gada 8. janvārī fiziska persona veikusi skaidras naudas iemaksu pieteicējas bankas kontā 6000 *euro.*

Minētie darījumi ir neparasti darījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē un pieteicējai saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 30. panta pirmās daļas 1. punktu bija pienākums nekavējoties ziņot Kontroles dienestam par katru minēto darījumu.

[7] Administratīvā procesa likuma 14.[1] pantā ir nostiprināts procesuālā taisnīguma princips, saskaņā ar kuru iestādei un tiesai, pieņemot lēmumus, jāievēro objektivitāti un jādod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. Amatpersona, par kuras objektivitāti var pastāvēt pamatotas šaubas, nepiedalās lēmuma pieņemšanā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62. panta pirmo daļu, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Administratīvā procesa dalībnieku uzklausīšana ir viens no svarīgākajiem procesuālā taisnīguma nodrošināšanas līdzekļiem. Loģiskais pamatojums prasībai pēc uzklausīšanas ir apstāklī, ka uzklausīšanas stadijā jau pirms lēmuma pieņemšanas ir iespējams noskaidrot visas domstarpības un atrast pareizāko risinājumu (*Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2004. gada 7. septembra sprieduma lietā Nr. SKA – 120 10. punkts*).

[8] Kā konstatēts šā sprieduma 1. punktā, gan 2019. gada 2. aprīlī sastādītais pārbaudes akts Nr.12.2-4/4, gan arī 2019. gada 23. aprīlī sastādītais minētā pārbaudes akta turpinājums tika nosūtīti pieteicējai (*lietas 26., 31. lapa*). No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja ir sniegusi Dienestam paskaidrojumus par pārbaudes aktā Nr.12.2-4/4 konstatēto (*lietas 32. – 33. lapa*).

Var piekrist pieteicējai, ka, pieņemot sākotnējo lēmumu, pieteicējai nav tikusi dota iespēja izteikt viedokli par piemērojamo sodu, soda naudas apmēru. Taču apstāklis, ka pieteicēja sākotnējā lēmuma procesā netika informēta par iespējamās soda naudas apmēru, un attiecīgi pieteicējai nebija pamata paust savus argumentus attiecībā par soda naudas apmēru, nenozīmē, ka pieteicēja vispār nebūtu uzklausīta. No pārbaudes akta Nr.12.2-4/4 satura konstatējams, ka pieteicēja ir sniegusi paskaidrojumus arī pārbaudes procesā un, kā konstatēts iepriekš, pieteicējai bija iespēja izteikt viedokli un argumentus par pārbaudē konstatētajiem apstākļiem.

Norādāms, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81. panta piekto daļu apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Pieteicēja ir apstrīdējusi sākotnējo lēmumu lietā, apstrīdēšanas iesniegumā cita starpā norādot arī savus iebildumus par soda, kas piemērots pieteicējai ar sākotnējo lēmumu, apmēru. Tādējādi pieteicējai bija iespēja un pieteicēja ir izmantojusi iespēju izteikt savu viedokli un argumentus apstrīdēšanas iesniegumā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav pārkāpts procesuālā taisnīguma princips, tostarp nav pārkāpts pieteicējas uzklausīšanas pienākums.

[9] Pieteicēja pieteikumā norādījusi, ka pieteicējai piemērotais soda apmērs ievērojami pārsniedz citiem komersantiem piemēroto sodu par šādu pārkāpumu.

Pieteicēja nav minējusi konkrētu gadījumu, kad Dienesta rīcība piemērojamās soda naudas apmēra noteikšanā būtu bijusi atšķirīga, tādēļ šāds pieteicējas iebildums par iespējamo vienlīdzības principa pārkāpumu nav uzskatāms par pamatotu.

Turklāt, izvērtējot Dienesta publicēto informāciju par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektiem piemērotajām sankcijām (*https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/16_01_info_par_subjektam_piemerotajam_sankcijam.pdf*), konstatējams, ka vairākiem komersantiem par līdzīgiem pārkāpumiem (vērtējot pārkāptās tiesību normas) ir piemērots sods 5000 *euro* apmērā, piemēram, 2019. gada 3. maijā SIA /Nosaukums B/ piemērota soda nauda 5000 *euro*, 2019. gada 17. maijā SIA /Nosaukums C/ piemērota soda nauda 5000 *euro*, 2019. gada 12. jūnijā SIA /Nosaukums D/ piemērota soda nauda 5000 *euro*, 2019. gada 27. septembrī SIA /Nosaukums E/ piemērota soda nauda 5000 *euro*, 2019. gada 28. oktobrī SIA /Nosaukums F/ piemērota soda nauda 5000 *euro*.

[10] Attiecībā par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 3. panta pirmās daļas 9. punkta normas interpretāciju norādāms, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 3. pantā ir noteikti likuma subjekti. Saskaņā ar minētā likuma 3. panta pirmās daļas 9. punktu likuma subjekts ir juridiskās vai fiziskās personas, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu, kultūras pieminekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu vai cita veida preču tirdzniecību, kā arī ar starpniecību minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanu, ja maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā vai valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 *euro* vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas. Attiecīgi saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 45. panta ceturto daļu 10 dienu laikā pēc šāda darījuma attiecību uzsākšanas dienas, darījuma partneru vienošanās attiecīgajai personai ir jāreģistrējas Dienestā kā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektam. Tādējādi personas iecerētā skaidras naudas darījuma summa 10 000 *euro* ir priekšnosacījums Noziedzīgi

iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekta statusa iegūšanai un reģistrācijai Dienestā.

Savukārt Noteikumu Nr.674 5. punktā noteiktas neparastu darījumu pazīmes, kas nav saistāmas ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 3. pantā noteiktajiem likuma subjektu noteikšanas kritērijiem. Saskaņā ar Noteikumu Nr.674 5.2. apakšpunktu attiecībā uz likuma subjektiem, kas nodarbojas ar nekustamo īpašumu, transportlīdzekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu un to izstrādājumu, kultūras priekšmetu (tajā skaitā senlietu, mākslas un antikvāro priekšmetu) tirdzniecību vai starpniecību, par neparastu darījumu uzskatāms klienta veiktais skaidras naudas darījums, kura apmērs ir ekvivalents 5000 *euro* vai vairāk. Tādējādi klienta veikts skaidras naudas darījums 5000 *euro* apmērā ir priekšnosacījums Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11., 11.[1], 20 un 30. pantā noteikto darbību veikšanai: klienta identificēšanai, darījuma uzraudzībai, ziņošanai Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam.

Norādāms, ka Noteikumu Nr.674 5.2. apakšpunktā kā neparasta darījuma pazīme ir norādīts „klienta veikts skaidrs naudas darījums". Klients, iemaksājot skaidru naudu likuma subjekta kontā, rīkojas ar skaidru naudu, tādēļ šādā gadījumā klients veiks skaidras naudas darījumu. Tiesa atzīst, ka tiesību normas teksts ir pietiekami skaidrs, lai tā piemērotājam nerastos šaubu par vārdkopas „klienta veiktais skaidras naudas darījums" saturu.

Papildus norādāms, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. pantā noteiktie skaidras naudas darījumu ierobežojumi neattiecas uz iemaksām bankas kontos (30. panta trešā daļa) nevis tādēļ, ka šādas iemaksas nebūtu uzskatāmas par skaidras naudas darījumiem, bet gan tādēļ, ka kredītiestāžu uzraudzība tiek īstenota Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma ietvaros.

[11] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 77. panta trešajā daļā noteikts, ka uzraudzības un kontroles institūcija, atbilstoši šā panta pirmajai daļai nosakot sankciju vai uzraudzības pasākumu veidu un apmēru, ņem vērā visus būtiskos apstākļus, tostarp:

1) pārkāpuma smagumu, ilgumu un sistemātiskumu;

2) fiziskās vai juridiskās personas atbildības pakāpi;

3) fiziskās vai juridiskās personas finansiālo stāvokli (atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmēru vai atbildīgās juridiskās personas kopējo gada apgrozījumu un citus finansiālo stāvokli ietekmējošos faktorus);

4) fiziskās vai juridiskās personas pārkāpuma rezultātā iegūto peļņu, ciktāl to var aprēķināt;

5) pārkāpuma radītos zaudējumus trešajām personām, ciktāl tos var noteikt;

6) to, cik lielā mērā pie atbildības sauktā fiziskā vai juridiskā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju;

7) fiziskās vai juridiskās personas iepriekš izdarītos pārkāpumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un starptautisko vai nacionālo sankciju jomā.

Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzīst, ka, nosakot piemērojamās soda naudas apmēru, Dienests ir ņēmis vērā, ka pieteicēja pārkāpumus ir pieļāvusi ilgstoši. Ir konstatēts pārkāpumu sistemātiskums – pārbaudē konstatēti pieci darījumi, kas atbilst neparasta darījuma pazīmēm, bet attiecībā par klientu izpēti pieteicēja ir pieļāvusi pārkāpumu attiecībā par visiem klientiem, kuru veiktā darījuma summa ir 15 000 *euro* vai vairāk. Nosakot piemērojamo sodu, Dienests atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 77. panta trešās daļas 3. punktam, ir ņēmis vērā pieteicējas finanšu stāvokli – pieteicējas neto apgrozījumu 2018. gadā. Norādāms, ka neto apgrozījums ir būtisks apstāklis, kas raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli. Kā pamatoti norādījis Dienests pārsūdzētajā lēmumā, uzņēmuma peļņas, kā uzņēmuma finanšu stāvokļa rādītāja, izmantošanu soda naudas apmēra noteikšanā radītu situācija, ka soda naudas uzlikšana par izdarītajiem pārkāpumiem kļūtu neiespējama. Norādāms, ka tieši neto apgrozījumu, kā uzņēmuma finansiālo stāvokli raksturojošu apstākli, likumdevējs arī citos gadījumos tiesību normās tieši noteicis kā izmantojamu kritēriju piemērojamās soda naudas apmēra noteikšanā, piemēram, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 165.[4] panta otrajā daļā, Konkurences likumā.

Tiesa secina, ka Dienests, nosakot pieteicējai piemērojamās sankcijas, ir apsvēris soda naudas 5000 *euro* apmērā piemērošanas lietderīguma un samērīgumu.

[12] Apkopojot iepriekš minēto un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā un kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa atzīst, ka par pieteicējas pieļautajiem normatīvo aktu pārkāpumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 11. panta pirmās daļas, 11.[1] panta pirmās daļas, 18. panta pirmās un trešās daļas, 30. panta pirmās daļas 1. punkta, 37. panta otrās daļas un 37.[2] panta prasību pārkāpumu – pieteicējai ir piemērots atbilstošs un samērīgs sods.

Tādēļ tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu, 289.-291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2019. gada 26. jūlija lēmuma Nr.30.3-22.11/3454 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

Tiesnese (personiskais paraksts) S.Pone

N O R A K S T S P A R E I Z S
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____ S.Pone
Valmierā 2020. gada 7. janvārī